

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/575,Prezes-IPN-prof-Leon-Kieres-przekazal-dokumenty-dot-ks-Wincentego-Harasimowicza-.html>
07.04.2026, 23:41

Prezes IPN prof. Leon Kieres przekazał dokumenty dot. ks. Wincentego Harasimowicza Metropolicie Łódzkiemu ks. arcybiskupowi Władysławowi Ziółkowi - Łódź

Dn. 6 kwietnia 2004 r., w siedzibie Metropolity Łódzkiego, prof. Leon Kieres przekazał Metropolicie Łódzkiemu ks. arcybiskupowi Władysławowi Ziółkowi postanowienie prokuratury Republiki Federalnej Niemiec stwierdzające nieważność wyroku skazującego na karę śmierci wydanego 9 grudnia 1941 roku przez niemiecki sąd specjalny na księdza prałata Wincentego Harasimowicza proboszcza z podłódzkiego Parzęczewa. W spotkaniu udział wziął prof. Witold Kulesza Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko narodowi Polskiemu.

Stwierdzenie nieważności wyroku wydała w dn. 12.03.2004 r., prokuratura w Görlitz, zamykając w ten sposób złożone postępowanie w tej sprawie wszczęte z inicjatywy Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN prof. Witolda Kuleszy. Ks. Wincenty Harasimowicz został bezpodstawnie skazany w zbrodniczym procesie za posiadanie broni palnej.

W roku 1998 Bundestag uchwalił ustawę, w której uznano za nieważne wyroki wydawane przez niemieckie sądy specjalne w okresie II Wojny Światowej. Ustawa ta stanowi, że stwierdzenie nieważności konkretnego wyroku wydaje prokuratura niemiecka w której okręgu działał sąd specjalny wydający zbrodnicze wyroki. W przypadku ks. Wincentego Harasimowicza, który został skazany w Łodzi, powstało pytanie o właściwość niemieckiej prokuratury która mogłaby stwierdzić zbrodniczy charakter tego skazania. IPN-GKŚZpNP nawiązała w tej sprawie ścisłą współpracę z Centralą Ścigania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu. Prokurator IPN przekazał wyrok do Centrali w Ludwigsburgu z oceną prawną uzasadniającą jego uchylenie jako zbrodniczego. Prokuratorzy z Ludwigsburga dokonują wstępnej oceny polskiej argumentacji prawnej a następnie przekazują treść wyroku Sądowi Najwyższemu RFN, który wyznacza jedną z niemieckich prokuratur jako właściwą dla wydania decyzji merytorycznej o bezprawnym skazaniu. Tę drogę postępowania zaakceptował prokurator Generalny RFN i Sąd Najwyższy przekazał wyrok skazujący ks. Harasimowicza do prokuratury w Görlitz, która stwierdziła jego bezprawny charakter, dzieląc w pełni argumentację IPN-GKŚZpNP. Postanowienie wymagało jednak wcześniej rozwiązania dodatkowej kwestii prawnej. Ustawa niemiecka z 1998 r., wymaga by wolę uchylenia wyroku skazującego na karę śmierci wyrazili zstępni (dzieci) ofiary niemieckiego zabójstwa sądowego. W przypadku ks. Wincentego Harasimowicza wolę uchylenia wyroku wyraził Metropolita Łodzi ks. arcybiskup Władysław Ziółek, którego stanowisko w tej sprawie IPN przedłożył niemieckiej prokuraturze. Prokuratura ta uznała, że ks. Arcybiskup Władysław Ziółek reprezentuje

interesy Kościoła katolickiego i jego kapłanów poszkodowanych nazistowskim bezprawiem w okresie okupacji hitlerowskiej.

Stwierdzenie zbrodniczego charakteru skazania ks. Harasimowicza wydane współcześnie przez niemiecką prokuraturę ma doniosłe znaczenie dla budowania wspólnej kultury pamięci obu narodów Polskiego i Niemieckiego. Pojednanie to z istoty nie może dokonywać się na drodze zapomnienia o zbrodniach, które podzieliły oba narody. Pojednanie może dokonać się na drodze wspólnej pamięci z formułowaniem wspólnych ocen także prawnych.

Prof. Leon Kieres przekazując Metropolicie stanowisko prokuratury niemieckiej z jego uzasadnieniem pragnie jednocześnie złożyć hołd pamięci polskiego patriotycznego duchowieństwa zamordowanego przez hitlerowskich okupantów. Ustawa o IPN stanowi bowiem, że obowiązkiem IPN jest prowadzenie postępowań także wtedy gdy sprawcy już nie żyją. Celem takich postępowań jest przywrócenie ludzkiej godności ofiarom zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.